

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-8.054.1.2024
Warszawa, 16 września 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na pytanie 1 interpelacji poselskiej nr 4267 z dnia 13 sierpnia 2024 r. posłanki na Sejm RP pani Anny Dąbrowskiej-Banaszek w sprawie wód gruntowych i funkcjonowania wodociągów publicznych, poniżej przedstawiam stosowne stanowisko.

1. Czy rozważana jest nowelizacja wyżej wymienionej ustawy tak, by wprowadzić możliwość wprowadzenia zakazu podlewania ogródków w czasie, gdy zarządca wodociągu widzi taką potrzebę, wręcz konieczność?

Celem procedowanego obecnie przez resort infrastruktury projektu ustawy *o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw*, wpisanego do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UC59, jest wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 435 z 23.12.2020, str. 1). Dyrektywa ta stała się już aktem obowiązującym w państwach członkowskich Unii Europejskiej, dlatego zachodzi pilna potrzeba nowelizacji przepisów ustawowych w zakresie jej implementacji.

Natomiast zgodnie z art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, z późn. zm.), zwanej dalej „u.s.g.”, w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących rada gminy może wydawać przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli oraz dla zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego.

Akty prawa miejscowego o charakterze porządkowym wydawane są w celu uregulowania pewnej sfery stosunków społecznych, która nie została uregulowana w drodze ustawowej, a której granice wyznacza jedynie przedmiot regulacji. Przepisy porządkowe normują sytuacje lokalne o charakterze szczególnym, nadzwyczajnym, co do których brak jest regulacji zawartych w pozostałych przepisach powszechnie obowiązujących. Stanowienie aktów prawa miejscowego o charakterze porządkowym opartych na generalnym upoważnieniu określonym w art. 40 ust. 3 u.s.g. jest możliwe w sytuacji spełnienia łącznie trzech przesłanek:

- 1) obiektywnej - wymagającej zbadania obowiązującego stanu prawnego i stwierdzenia, że materia podlegająca regulacji nie została dotychczas unormowana w ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących (zakres nieuregulowany),
- 2) subiektywnej - będącej wynikiem oceny organu stanowiącego przepisy porządkowe, że wymienione enumeratywnie w ustawie dobra zostały lub mogą zostać naruszone i wymagają ochrony, oraz
- 3) terytorialnej - wskazującej, że zagrożenia muszą obejmować obszar, na którym działa organ wydający akt.

Enumeratywne wyliczenie w art. 40 ust. 3 u.s.g. dóbr chronionych, ma na celu niedopuszczenie do wydawania przepisów porządkowych w innym niż wskazany w tych przepisach celu. Dla pełnego zrealizowania przewidzianej przez ustawodawcę przesłanki faktycznej konieczna jest nie tylko właściwa ocena, czy mamy do czynienia z danym dobrem prawnie chronionym, ale także ocena "niezbędności" jego ochrony, a więc stwierdzenie zaistnienia takiego stanu faktycznego, w którym te dobra są zagrożone w takim stopniu, że dla ich ochrony "niezbędne" jest wydanie aktu porządkowego.

Zgodnie z art. 31 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.) w przypadku wprowadzenia stanu klęski żywiołowej, w celu zapobieżenia skutkom powodzi lub suszy, wojewoda może, w drodze aktu prawa miejscowego, wprowadzić czasowe ograniczenia w korzystaniu z wód, w szczególności w zakresie poboru wód lub wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, a także zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych. Należy przyjąć, że jest to ustawowe uregulowanie kwestii ograniczania poboru wód w stanie klęski żywiołowej m.in. spowodowanego suszą.

Jednocześnie Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 13 lutego 2018 r., sygn. akt II OSK 994/16 wyjątkowo dopuścił możliwość ustanowienia przez radę gminy zakazu podlewania ogródków na podstawie art. 40 ust. 3 u.s.g. po spełnieniu określonych subiektywnych przesłanek, np.:

1. utrzymująca się przez długi czas wysoka temperatura,
2. stan suszy, powodujący potencjalnie zwiększone potrzeby korzystania z wody w celach przeciwpożarowych (większe prawdopodobieństwo zagrożenia pożarowego wymienionych w tym przepisie dóbr, tj. życie, zdrowie obywateli, bezpieczeństwo publiczne).
3. zwiększone pobory wody utrudniające zapewnienie prawidłowych dostaw wody na potrzeby bytowe.

Zgodnie z tym wyrokiem „przy uwzględnieniu powyższych okoliczności podlewanie m.in. ogródków przydomowych i działkowych może stwarzać pośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego. Zachowanie bezpieczeństwa publicznego polega na utrzymaniu nienaruszalności życia, zdrowia, wolności, majątku prawnego wspólnych dóbr, jak np. publicznych urządzeń do zaopatrywania w wodę. Nie ulega wątpliwości, że dostęp do wody, w szczególności w okresie długotrwałej suszy, jest niezbędny dla ochrony zdrowia i życia ludzkiego.”.

W konsekwencji NSA przyjął, że w okresie wystąpienia katastrofy naturalnej - suszy, w sytuacji, gdy nie został wprowadzony na danym obszarze stan klęski żywiołowej, gmina może w drodze przepisów porządkowych, na podstawie art. 40 ust. 3 u.s.g., ustanowić zakaz podlewania z wodociągu gminnego, ogródków przydomowych, działkowych, tuneli foliowych oraz trawników i upraw rolnych. Należy jednak wskazać, że przedmiotowy wyrok przedstawia jednostkowe stanowisko sądownictwa administracyjnego w zakresie możliwości wprowadzenia zakazu i może wywoływać pewne wątpliwości w zakresie dopuszczalności wprowadzania takich regulacji.

Na zakończenie uprzejmie informuję, że odpowiedzi na pozostałe pytania zawarte w ww. interpelacji zostaną przekazane bezpośrednio przez Minister Klimatu i Środowiska, o czym poinformowano tutejszy resort w piśmie przewodnim z dnia 16 sierpnia br. (znak: BM-WP.050.119.2024.KM).

Z wyrazami szacunku

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Piotr Malepszak
Podsekretarz Stanu